

# SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

## Deželni zbor kranjski.

(X. seja dne 30. septembra 1882.)

Razdeli se po finančnem odseku v včerajšnji seji pozneje prenašeni ter tiskani predlog zaradi priznanja pravic privatnih ložnih posestnikov na deželno gledališče.

Poročevalec baron Apfaltrern ne opomni ničesa o kakem drugem predlogu in debata se nadaljuje.

Deželni predsednik g. Winkler opomni, da se sme posestnikom privatnih gledaliških lož priznati le toliko upliva, da se z njim ne moti v deželnem redu zagotovljena pravica oddajanja deželnega gledališča, tedaj sme uplivanje privatnih ložnih posestnikov imeti le konzultativen, informativen, ne pa odločilen značaj, kajti deželnemu odboru po ustavi in deželnem redu priznane pravice ne smejo se motiti.

Dr. vitez Kaltenegger (načelnik finančnega odseka) stavi sledeči, finančnega odseka predlogu nasprotni predlog:

„Deželni odbor se opolnomoči, da sklene s privatnimi ložnimi posestniki pogodbo o tem, da odločba o oddaji deželnega gledališča pripada komisiji, sestavljeni iz deželnih odbornikov in delegirancev ložnih posestnikov v enakem številu, pod predsedstvom deželnega glavarja ali njega namestnika proti temu, da se ne zahteva večje podpore od dežele, in da se gledališče odda z dosedaj veljavnimi pogoji najemniku gledališča v kolegialnej seji.“

(Govornik vitez Kaltenegger, ki je poročevalcem i poslancem v obče kadar govori nerazumljiv, bral je dotični predlog tako hitro, da ne jamčimo, je li istinito tak.)

Vsi poslanci nemške strani, kateri so večinoma tudi udje finančnega odseka, podpirajo samostalni predlog viteza Kalteneggerja, proti svojemu, po Apfaltrernu zastopanemu predlogu finančnega odseka. (Občno začudenje.)

Poslanec Svetec: Ne morem si kaj, da ne bi izpregovoril še nekoliko besed o tej zadevi. Včeraj

se je uže mešala ta stvar, a danes se meša še bolj, tako da človek res ne ve, pri čem da smo. Ne vem, imamo li danes opraviti s predlogom finančnega odseka v tej zadevi, katerega smo stoprav tiskanega dobili, ali je na dnevnem redu predlog viteza Kalteneggerja, tako da človek res ne ve proti kateremu bi se bojeval, da bi ne mahal po senci. Jaz ne morem razumeti predloga viteza Kalteneggerja, kajti zdi se mi samo skrivnostno napravljena plank. Čudim se pa, da gospodje nasprotne nemške strani hote rešiti to vprašanje s tako naglico, kakor da bi uže gorelo za njimi. (Klici: Saj gori! Razpust! Razpust!)

Trdi se v jedno mer v raznih variantnih predlogih, zdaj finančnega odseka, zdaj zopet načelnika istega odseka, da se ima ložnim posestnikom priznati „den entsprechenden Einfluss“. Prašati pa moram, kakšen je primerni upliv, kakšnim načinom se oceni, ali po vrednosti lož, ali po vžitnih pravicah, ali kako? Po čem tedaj čemo to soditi? Na kak način naj se udeležujejo delegiranci privatnih ložnih posestnikov sej deželnega odbora o gledališčne zadevi, ali pismeno, ali osobno, ali bode njih upliv na oddajo gledališča odločevalen ali bode le konzultativen? Deželni odbor v do sedaj stavljenih predlogih nijma nikakega napotka, kako da se mu je vesti v tem vprašanji. Vprašati pa mi je nadalje: kakšne so te „wesentliche Bestimmungen“ pogodbe, katera se skleni z najemnikom gledališča? To morajo poslanci vender znati, ako hočejo s prepričanjem in z mirno vestjo o tej stvari glasovati. Vsaka pogodba, naj jo napravi makari kak mojster — skaza, kaže vender v svojih določilih, kaj je bistvenega, kaj ne; samo finančni odsek nam ne more povedati, katera pogodba je zdaj veljavna, on nam je neče predložiti. Saj morajo poslanci vender tudi nekaj časa imeti, da tako pogodbo preudarijo in pomislijo, ker ne morejo pritrjevati kaj čisto neznanemu, še manj pa glasovati za kaj tacega. Tako ravnanje je gotovo nezaslišano v parlamentarnem življenji. (Istina!) Deželni odbor naj napravi pogodbo

z gledališkim podvzetnikom, a kako naj isto napravi, to bode njemu kakor i nam popolnem nerazumljivo. Vprašam pa gospode nasprotne strani, kaj se Vam pa tako mudi s tem priznavanjem pravic ložnih posestnikov? No, jaz vem, gospodje one strani bi radi nekaj sklenili, kar se boje povedati; oni bi radi svojo moč nad gledališčem raztegnili tudina prihodnjo sesijo deželnega zbora! A vaši napor v tej zadevi so zaman; kakor ste Vi delali, kolikor Vam dovoljuje postava, tako bode delal tudi prihodnji deželni zbor kranjski po postavi, kakor bode njega volja. Postavljate se zaman na pot! (Istina! Dobro!) Deželnega zbora in deželnega odbora pravice ukoreninjene so v postavi, deželni zbor mora skleniti v postavljenih mejah, in presviti cesar potrdi sklepe. Za take sklepe, kakor ga hočete danes, pa treba tri četrtine poslancev vsega zbora navzočnih in da glasujejo za nje dve tretjini poslancev. Le jedino po tem poti znate gospodje nasprotne strani priti do svojega zaželenega cilja, s katerim hočete izdatno omejiti pravice deželnega odbora. Ako pa tega ne mislite, kakor zatrjujete, škoda za čas, kar smo ga potratili včeraj in danes. Nasveti viteza Kalteneggerja so isti, katere je predlagal finančni odsek včeraj; le to je razložek, da je nasvetoval danes vitez Kaltenegger, včeraj pa poročevalec baron Apfaltrern. Sploh pa je stvar ta: Vi gospodje nasprotne strani imate večino, delajte kakor veste in znate, nam je to za zdaj vse jedno, ali branite pravice deželnega odbora ali ne, le to Vam povem in zatrjujem, da Vaši sklepi ne bodo imeli nobene obstanka. Jaz in moji somišljeniki bomo proti obema predlogoma glasovali. (Glasno odobranje in dobro-klici.)

Poslanec dr. Bleiweis vitez Trsteniški: Sklepanje današnjega deželnega zbora je prava analogija s slučajem, ko je volil deželni zbor, tudi Vaše nasprotne večine, pomnoženi deželni odbor, ko je šlo za to, zabraniti nekaterim gospodom nasprotne strani neljubim osebam vzprejem ali vstop v de-

## LISTEK.

### Zarota na Kavkazu.

(Poslovenil Jazbeški.)

#### I.

Mrzla noč je bila v Petrogradu, da je vse škripalo. Zvezde blestele so na nebu, in sneg se je lesketal v slabem svitu uličnih svetilnic. Sani so švigale kakor blisk po ulicah. Na saneh so v mehkih naslonjačih sedeli gospoda, in mraz jih je silil, hitro voziti.

Po Nevskem trgu je korakal visok mož v vojaškem plašči in z na oči pomakneno kapo. Po hoji soditi je moral biti kak visok častnik.

Pred stražnico je obstal in gledal notri. Ko mu je stražnik s puško prezentiral, šel je v stražnico. Pri mizi v sredi dvorane stoječej, sedel je mlad častnik v polnej vojaške opravi, s čelado na glavi. Iz stranske sobe se je slišalo glasno smrčanje. Prišli

častnik šel je naravnost v stransko sobo. Tam je ležalo na dolgem ležišču kakih štirideset gardinih vojakov, in mej menjavanjem straž sladko spalo. Tudi mladi poveljnik straže je spal. Z levo roko podpiral je glavo, desna pa je slonela na sabljinem ročaju. Pred njim na mizi ležala je odprta, lepo vezana knjižica, njegov dnevnik. Zraven je ležalo še mokro pero. Slabo brleča sveča je osvitljevala še mokro pisavo v dnevniku in prišlec bere:

„Moji stroški v tem letu:

|                                     |              |
|-------------------------------------|--------------|
| 1. Za stanovanje . . . . .          | 500 rubljev. |
| 2. Za obleko in postrežbo . . . . . | 200 „        |
| 3. Za hrano itd. . . . .            | 400 „        |
| 4. Za veselice . . . . .            | 500 „        |
| 5. Penzija mojej materi . . . . .   | 600 „        |

Vkupe . . . . . 2200 rubljev.

Dohodki pa:

|                                   |              |
|-----------------------------------|--------------|
| 1. Službena plača . . . . .       | 800 rubljev. |
| 2. Nagrada za privatni pouk v bo- |              |
| renji in jahanji . . . . .        | 400 „        |

Vkupe . . . . . 1200 rubljev.

Stroški presegajo dohodke za 1000 rubljev, kdo jih bo plačal?

Proketo življenje v bliščečem in dragem Petrogradu! Brez denarja je tukaj dolgočasneje, kakor v najmanjšem stepinem gnezdu. V službi po polževo napredujem. Ko bi car vedel, kako se stotniku, ki še nijma stotnije, godi? Ali bo car mar pomagal?

Malo je manjkalo, da se bralec nij glasno zasmejal. Ali zdržal se je, in zapisal z debelimi črkami „Nikolaj“, v odgovor na stavljen vprašanje.

Potem pogledal je platnice dnevnikove, in vidi z zlatimi črkami utisnjeno ime „Vladimir Strokeš-Kraszkovič“, ter zapiše to ime v svojo beležnico, in odide iz stražnice, kakor je prišel.

Čez malo časa je na starej zaprašenej uri v stražnici umetno napravljena kukavica dvanaestkrat udarila s peruti in dvanaestkrat zakukala. Nekaj zamolklih udarcev na okno probudilo je speče vojake, in tudi častnik vzdignil je glavo.

„Čas je menjati straže“, klical je zunaj stoječi



želno službo. A najvišja odločba odredila je, da je volitev pomnoženega deželnega odbora proti §. 25. deželnega reda, da je protizakonito sklenjena, torej neveljavna. Vidite tedaj gospodje, da se proti ustavnim določbam sklepati ne sme. In kakor namen prvega omenjenega sklepa nij bil čist, isto tako ima tudi današnji predlog nečiste namene. (Istina! Dobro! Dobro!)

Vitez Kaltenegger zopet govori nekoliko nerazumljivega, konečno pa trdi, da pomnoženi deželni šolski svet današnjemu predlogu nij čisto nič podoben. (Smeh).

Dr. Schaffer pravi, da je hotel finančni odsek, preustrojevši prve nasvete, vstreči le slovenske stranki. (Glasen smeh in oporekanje). Mi se trudimo vsikdar, pri vakej priliki, kolikor le možno storiti vse, kar je slovenske stranki povšečno! (Strašansko smeh in oporekanje, obča veselost mej poslanci in poslušalci.) Konečno dr. Schaffer naznani, da bode glasoval za predlog dr. Kalteneggerjev. (Smeh! Klici: Saj smo že vedeli).

Predlog viteza Kalteneggerja je vse kaj drugega, nego predlog finančnega odseka. Dr. Schaffer ponavlja, da so pripravljeni njegovi pristaši vsikdar radi koncesije delati Slovincem. (Še gromoviteji smeh in oporekovanje). §. 26. deželnega reda nijma nikakoršnega upliva na današnji sklep, govor Svetčev pa je dru. Schafferju le „oratorische Uebertreibung“. Deželni zbor je popolnem „autonom“, da sklepa o tej zadevi, kar hoče. (Občni smeh).

Dr. Poklukar trdi, da ima deželni odbor v prvi vrsti nalog braniti deželne pravice. Danes odločuje deželni odbor sam brez družih svetovalcev, in gledališče se je najemniku lahko oddajalo. Za oddajo ne bode po zahtevah ložnih posestnikov nič večje gotovosti predstav. A danes se kaže prst, kmalu bodo ložni posestniki poprijeli za celo roko in kaj bode nasledek? Pravda mej deželo in ložnimi posestniki za dozdej še nikakor priznane, sedaj le podarjene pravice, katero pravdo bode moral izvojevati prihodnji deželni odbor. (Klici: Res je! Da! Da!)

Dr. pl. Schrey pravi, da bode deželni odbor tako malenkostno stvar, kakor današnji predmet, kaj lahko sam uredil. V obče pa pravi, da niso še „die Akten geschlossen“, da bi današnja nemška večina deželnega zbora ne zborovala več, kajti šestletna doba nij še končana, in Slovenci ne vedo ničesa, „ob diese Herren nicht auch noch in der nächsten Session hier sitzen werden“. (Glasen smeh in oporekovanje. Klici: To bomo že videli! Ali hočete sedeti nepostavno sedem ali celo deset let? Glasno pritrdjevanje narodnih poslancev in odličnega občinstva). Tedaj se more narekovanje, da ne bode več sedanjega deželnega zbora, vzeti le „cum grano salis“, kajti ministerstvo neče kaj rado ustrezati Slovincem, in neče s tem, da bi že drugo leto razpustilo sedanji kranjski deželni zbor upotrebljevati „willkürliche Massregeln“. (Občno oporekanje. Klici: Bomo že videli! Nemci kriče: Bravo! So ist es! Glasen smeh in nemir).

Poslanec Svetec: Dr. pl. Schrey je hotel trditi, da nas je novi predlog viteza Kalteneggerja iznenadil. Čudo čudom, da nas ne bi bil. Vse Vaše ravnanje je, ako se pregleda bolj natančno, kaj malo spoštovanja vredno. Včeraj ste dali natisniti prenovljeni predlog finančnega odseka in ravno tega odseka prvosednik, gosp. vitez Kaltenegger, ometava včerajšnji predlog finančnega odseka, katerega smo še le danes tiskanega dobili, in vsi gospodje udje finančnega odseka, zgolj Vaše stranke, so ga podpirali proti nazorom finančnega odseka, izraženim v njegovem predlogu. (To je istina! Res je! kličejo narodni poslanci in občinstvo.) Tako ravnanje od Vaše strani, gospoda, moram imenovati: tihotapsko ravnanje! (Burni upor. Narodni poslanci in občinstvo navdušeno ploskajo in pritrujejo z živio-klici. Nemški poslanci oporekajo. Dr. Schaffer, vitez Vesteneck, dr. pl. Schrey in Dežman kličejo: Zur Ordnung! Velik nemir in hrup. Deželni glavar zvoní. Naposled nastane mir. Mej oporekanjem prosi deželni glavar poslance, naj bi ne rabili žaljivih izrazov.) Poslanec Svetec nadaljuje: Jaz izjavim še jedenkrat, da so vsa določila v tej zadevi nepotrebna! (Dobro! Živio- in Bravo-klici.)

Deželni predsednik g. Winkler odgovarja dru. Schafferju in dru. Schreyu, katera sta se v svojih govorih nekako izjavila, da se vlada nijma umešavati v privatno stvar deželnega odbora in zbora. Deželni predsednik poudarja, da zastopniki vlade nijmajo samo pravice ob vsakej priliki poprijeti besedo, nego da imajo celo dolžnost, braniti postavne določbe, kadar se poskuša jih krhati. (Bravo! Bravo! Živio! Glasno odobravanje.)

Poročevalec baron Apfaltrern skuša v jako neparlamentarnem tonu zagovarjati predlog dra. vit. Kalteneggerja, katerega kot poročevalec finančnega odseka nasproti vsem parlamentarnim običajem smatra svojim. Govor barona Apfaltrerna in njegovi nazori narodne poslance tako razsrdé, da se dr. Poklukar oglasi, da nečejo o tej stvari glasovati in da vsi zapuste dvorano. (Glasni Živio- in Slava-klici spremljajo na rodne poslance zapustivše dvorano.)

Prične se glasovanje po imenih. Predlog gosp. Grassellija se zavrže, predlog viteza Kalteneggerja pa se sprejme s 16 proti 4 glasom.

Ložni posestniki: baron Apfaltrern, baron Taufferer in Dreo se po pozivu g. Svetca izdrže glasovanja. Tudi deželni glavar grof Thurn ne glasuje.

(Gospod Kecel iz Kamnika govoril je prvičkrat v tej sesiji, kajti rekel je „ja“. To oznanjamo njega volilcem v radostno znanje.)

(Konec prih.)

## Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani 5. oktobra.

Železniški odsek **gališkega** deželnega zbora bode stavil nasvet, da se deželni odbor opolnomoči, da stopi z vlado v dogovor gledé zidanja železnične

proge od Rzeszowa v severnem pravci do meje kraljestva poljskega. Tej gradbi pomore dežela s 150.000 gld. iz deželnega zaklada. Nasvet se bode skoro gotovo vzprijel, ker vstreza želji vladini, in torej je železnica osigurana.

Veliki enquetni komisijon **hrvaškega** sabora pričel je v torek pod banovem predsedstvom svoja posvetovanja o reformi uprave, ter se je principijelno zjedini v tem, da se sodišče loči od uprave.

Povodom **židovskih izgredov** v Ogrske je ministerstvo notranjih zadev podredjene mu urade vnovič opomnilo, da naj vsako tako gibanje v Avstriji z vsemi dopuščenimi sredstvi koj v početku zatarejo. — Požun je zopet miren. Več hišnih posestnikov predmestja Blumenthal odpovedalo je židovskim strankam stanovanje. Skoro vsi židi izbežali so bili mej temi nemiri na Dunaj.

### Vnanje države.

V **Črnej Gori** je, kakor se poroča iz Kotora, mišljenje jako bojovito. Nad 200 Črnogorcev, ki so delali pri fortifikacijah v Boki, poklicanih je domov, da bi se postavil kordon proti Albancem. Govori se pa, da bode jeden del tudi nastavljen ob hercegovske meji. Odnosaji mej Avstrijo in Črno Goro so baje napeti, ker se le-tam misli, da so krivošijska utrjenja namenjena proti Črnej Gori. V Hercegovini se neki ustanek zopet oživlja; pravijo, da je še nad 1000 ustašev ondukaj, v Bosni pa da jih je 800, ki se drže mej Fočo, Višegradom in Sarajevom.

Kaj čudne novosti gledé odnosajev v **Srbiji** poročajo se „Golosu“ z Dunaja. Prav resno se zahtuje, da je srbska opozicija sklenila kralja Milana primorati, da ostavi kraljevi sedež. Ako bi se branil, hoče ga odstaviti ter princa Aleksandra posaditi na prestol; do njegovih let naj bi ga nadomestoval kabinet s Piročancem na čelu. Od kraljice Natalije se pričakuje, da bo upljivala na Milana, da nastopi Ruskej bolj prijazno politiko ali pa da bode odobraval svojnega sina poklic na tron.

Mej tem, ko Nemci vedno mnogo govore o razkroji **Rusije**, napreduje ta država od leta do leta očitno na polji konsolidiranja državnogospodarskih odnosajev. Sedaj izdani izkazi o prihodkih in izdatkih v prvem polletji 1882. kažejo zopet jako povoljno izboljšanje. Dohodki ti presežejo one v jednakej lanskej dobi za 19 milijonov, izdatki pa so manjši za 23 milj.; torej se pokaže predobitka 42 milijonov. Dasi v drugem polletji nij pričakovati takih povoljnih rezultatov, vendar bode bilanca gotovo brez deficita.

Iz **Dobrudže** se poroča, da hočejo sinovi nemških kolonij, katere so že po več desetletij tam naseljene, deželo zato zapustiti, ker jih namerava vlada jemati v vojake. Pod Turkom so bili, kakor povsod drugej, vojašine prosti.

Po nekem dopisu „Pol. Correspondenz“ se bode **egiptovsko** vprašanje formalno tako rešilo, da bo lord Granville predložil konferenci, ki se naj bi glede sueškega kanala poklicala v London, vse načrte in določbe, ki so se izvele iz neposrednega obravnavanja s kabineti; te določbe naj bi se brez razgovora vzele v zapisnik. Največ verjetnosti na vseh ima sedaj misel o nevtralizaciji kanalovej. — „Standard“ naznanja obris načrta, po katerem hoče Baker prevzvesti khedivovo vojsko. Ker so razmere z Abessynijo nesigurne, mora se ustanoviti stalna vojska, ki pa naj ne bo presegala 12.000 mož; ti naj bodo mohamedanske vere, a ne domačini in Turki. Žandarmerija se bo sestavila iz Albancev in municipalno redarstvo za mesta iz zanesljivih domačih elementov. Angleška posadka je začasno odmerjena s 5 meseci. — Veliki šerif mek-

stražnik. Straže so se menjale. Minuto pozneje vrnil se je zopet častnik v stražnico. Pogledal je v svoj dnevnik in čital z lahkim glasom:

„Da, kdo jih (teh tisoč rubljev) bo plačal?“ — „Nikolaj“, je zavpil na to v strahu in trepetu. „Nikolaj! O glavar vseh kraljev preteklosti in prihodnosti v visocih nebesih, car je bil tukaj!“

„Da, da,“ kriče vojaki, in gledajo debelo, ter majejo z ramami.

„Da, car je bil tukaj!“ pritruje črnobradati Kilarov, ki je pred stražnico na straži stal. „Častnik, ki je bil prišel v stražnico, in nij pustil klicati karaul (ruski stražni klic), nij bil nikdo drugi kakor car.“

„Car“, je mrmral Vladimir, „car je bil tukaj! Kje bi ga tudi ne bilo! On hoče plačati moje dolgove. Lahko si mislim kako? Za deset let bom počasneje napredoval v službi, in vsako leto mi bodo 200 rubljev odtrgali od plače. Mi vemo! Zakaj ima gospod Strokeš-Kraszkovič dolgove? Častnik carske

garde ne sme imeti dolgov, in poveljnik straže ne sme v službi spati.

Teške skrbi rojile so mlademu stotniku po glavi. Pretresovala ga je misel, da je bil car prišel ogledovat v stražnico. Ves pobit se je zjutraj odpravil v svoje stanovanje. Ko domov pride, ga že čaka carski ordonanc s pismom.

„Pismo iz carskega kabineta stotnik Strokeš-Kraszkovič!“ mu naznani ordonanc.

Tresoč se, prijel je stotnik pismo. „Kaj je neki tako naglo prišlo? Da, da s carjem se nij šaliti. Boljše bi bilo, da bi bil vso noč po iglah plesal, kakor da sem na straži spal. Gotovo me prestavijo, ali pa celó zapró.“

Boječ odpre pismo, ko je ordonanc odšel. „Kaj pa je to?“ vzkliknil je, ko iz pisma izvleče bankovec, tisočak. „Car je vendar dobro mislil s svojim podpisom.“

Samega strahu in veselja nij vedel, kaj bi storil. Roke so se mu tresle. V oči so mu stopile

solze, in globoko je bil ginjen. Z velikim navdušenjem bere:

„Moj ljubi stotnik!“

S tem spolnujem, kar sem včeraj pismeno obljubil. Bodite tako zvest častnik, kakor ste dober sin, toda za spanje si izvolite drug čas in drug kraj. Nikolaj.“

Vesel pritisnil je mladi častnik papir na ustne. Ko se malo pomiri, jame premišljevati, kako bi se carju zahvalil. Pismo zahvaliti se, zdelo se mu nij spodobno, izprositi avdijenco je pa jako težavno.

Dolgo je preudarjal, kako bi se mogel dobremu vladarju osobno zahvaliti, ter mu zagotoviti svojo udanost in zvestobo. Vladimir bil je nagle, sangvinične nravi in vselej skušal je svoja čutila krepko in hitro izraziti. Računal je na vsako priložnost, kjer bi se mogel carju zahvaliti. Šel se je sprehajati, da bi zunaj stvar bolje premislil.

(Dalje prihodnjič.)



kanski Abdul Mutallib je odstavljen, ker se je udeleževal tajnih razgovorov z Arabijem, kateri mu je bil v bodočej arabskeji državi namenil mesto khalifa. Ravno tako so se odpustili iz službe vsi čiharni guvernerji Egipta. Fanatične tolpe Koptov in Muhamedancev, katere so kričeč pobajale po ulicah kahirskih, je vojaštvo pred Khedivovo palačo razgnalo. Arabijev proces se je včeraj pričel.

## Dopisi.

**Iz Ljubljane** 4. oktobra. [Izviren dopis.]

Sinoči bilo je v čitalnici zborovanje pevcev. Predsednik Čitalnice dr. Bleiweis vitez Trsteniški jih primerno nazdravi in spodbuja k marljivemu složnemu delovanju, da se popolnem doseže imeniten smoter, kateri ima prvo pevsko društvo vse Slovenije. Posebej pa še opozarja gg. pevce na važno nalogo, katera jih čaka v bodočem letu o priliki 600letnice Kranjske dežele in bivanja Nj. Veličanstva v belej Ljubljani. Vsakemu zavednemu Slovencu, komur je na srcu čast naroda, mora biti resno mari, da se ta imenitna slavnost praznuje z vsem mogočim sijajem. Da se to doseže, treba pred vsem krepkega, mnogobrojnega zbora in slednjega uresničenje naj bode priporočeno vsem gg. pevcem. — Odbornik g. Drenik podaja kratek pregled dosedanjih društvenikov; pove, da so bili v pevskem zboru sicer zastopani vsi stanovi, vendar pa odličnejši ne v tistih meri, kakor bi bilo želeli in bi se lahko zgodilo. Zadnje čase sem prišel je čitalniški pevski zbor nekako bolj v slabo ime; vzrok temu najde govornik v razrahlanosti disciplini. Godilo se je šestokrat v zadnjih letih, da so društveni pevci, ne da so to naznanili odboru, v manjem ali večjem številu kar na svojo roko boljše ali slabše pevali „podoknice“ ali „nagrobnice“. To vse je šlo na ime čitalnično; vsikdar se je dejalo: čitalnični pevci so peli in tako se je tudi javno zahvaljevalo. To pa je prouzročilo, da so se odličnejši elementi začeli društva ogibati — in vendar bi moralo biti prvo pevsko društvo na Slovenskem tako, da bi moral biti vsak pojedinu ponosen, da mu je član! Govornik tedaj želi, da bi se uvela ostrejša disciplina, da se ne bi delalo vse tako „po domače“, posebno, ker se je odboru posrečilo, letos zopet pridobiti društvu mnogo izurjenih, odličnejših pevcev, koje je zbor tako dolgo pogrešal. Da se pa skrbi tudi za naraščaj, odprla se bode kmalu i pevška šola za pričetnike po 4 ure na teden. Želeli je, da bi gospodje pevci nagovarjali svoje mlajše prijatelje in znanke, naj se mnogobrojno udeležé te šole, da bode imel zbor s čim se dopolnjevati. Gledé volitve odbora nasvetuje g. Drenik, da bi se naj oziroma na večje število pevcev odbor pomnožil od 7 na 9 članov, ter naj bi se volilo po kategorijah, da bi imel vsak stan svojega zastopnika v njem. G. Stegnar priporoča, da naj bi se z volitvijo nekoliko počakalo, dokler se gg. pevci mej seboj bolje seznani. Da se pa to lažje zgodi, sestavi in razmnožil bode on sam imenik pevcev, ki se bode v prihodnji vaji (v petek ob 8. uri) razdelil mej gospode; in volitev se bode potem lahko vršila v jedne prihodnjih vaj. Zbor je s tem zadovoljen, ter se gosp. Stegnarju zahvaljuje na njegovej prijaznej ponudbi.

Naj mi bode dovoljeno temu poročilu dostaviti nekoliko besedij. Živečemu na tujem, bil mi je čitalniški pevski zbor ljubljanski uzor pevskega društva slovenskega. Sedaj sem se še le osvedočil, da je še dalje, dalje od vrhunca, katerega bi lahko dosegel. Po tujih mestih vé se slovenska pesen bolje ceniti nego v metropoli slovenskeji, in to posebno po takovih članih, ki najbolje vedó, kake važnosti in imenitosti da so pevška društva. In — kar velja za tuje kraje, naj bi ne veljalo za Ljubljano? Je-li tu res uže vse tako na dobrem, da se ne čuti več potreba vzbujati in dramiti? In, naj bi zaostajala pri tem važnem delu baš inteligenca slovenska? Na noge tedaj! Proč s stanovsko razliko in tisto prezirljivo malobrižnostjo. Zjedinjeni stopajmo v svetišča narodne prosvete in uzajemno delujmo v prospeh vzbujenja narodne zavesti! Le tako je mogoče, da postane pevski zbor Čitalnice tak, kakoršen je dostojen za metropolo Slovenije.

**Iz Novega Mesta** 1. oktobra. [Izv. dop.]

Za prihodnje volitve v mestni zastop pripravil je marljivi g. župan imenik volilcev, s katerimi narodna stranka nij bila zadovoljna, ker je bilo mnogo nepoklicanih mej volilce sprejetih, in zopet nekoliko narodnih volilcev izpuščenih. Izpuščeni so bili narodni profesorji gg: Perušek, pp. Klemenčič, Vovk, Staudacher, Hrovat in gg. Kastelic in Fišer. Gosp. Karel Luser, ki je svojo hišo mej letom svojemu sinu izročil, in njegov sin g. Gustav Luser, c. kr. reditelj cementarije, pa sta kot volilca v I. razred upisana, in g. Schmied, ki menj davka plača kot Čitalnica, pa v II. razredu figurira, mej tem, ko se je Čitalnica letos prvokrat iz II. v III. razred potisnila. Ker to nekaterim meščanom nij bilo po godu, uložilo se je toliko pritožeb, da komisija nij mogla rešiti reklamacij v treh dnevih, kar je g. župan naznanil v pismu, v katerem je tudi razjasnil, zakaj se je prvič obrok za reklamacije do 25. septembra t. l. določil, a pozneje s popravkom do 6. septembra skril. Ker so narodni volilci strogo v postavnem osem dnevnem obroku reklamacije uložili, ta pomota nij imela nobenih nasledkov in reklamacija narodnih meščanov morala se je vzeti v pretres. Iz dotičnega zapisnika se razvidi, kako je bilo sestavitelju volilnih listin težko pri srci, videč, kako se kamen za kamenom ruši na njegovem „unter stetten Einblick in das Gesetz“ dodelanem sestavku. Kljube dvombi, je li g. profesor Perušek uže pred instalacijo „heimatberechtiget“, bila je zastran njega reklamacija vendar uslišana. V tistem smislu rešile so se tudi druge reklamacije. Le zarad č. profesorjev frančiškanov, zastran katerih se vladi prepušča, preklicati lastne prejšnje naredbe in novega načela se poprijeti, pritrdila je komisija g. županu, zahtevajočemu, da se tem profesorjem tudi za občinski zastop odreče volilna pravica, ker jim ne pripozna pravice, voliti v deželni in državni zbor. Ravno tako je komisija zastran merčinskega reditelja g. L. pritrdila g. županu, velečemu, da je c. kr. merčinski reditelj uradnik, kateremu gre mesto v I. volilnem razredu, „es sei denn, dass die hohe Regierung in eigener höchster Machtsphäre den vorgängigen Entschied für diesen Fall zu beheben findet und den zugestanden Charakter als Leiter eines k. k. Amtes wieder nimmt.“

Sicer povoljna odločba zarad g. Kastelica se opira mej drugim na sledeči nam nerazumljivi razlog: „Es betrifft solch in genere ohnedem nur die politische Seite, bleibt ad generalia noch thatsächlich, wenn auch nicht in den Folgen, in Frage, rücksichtlich eines Leumunds- oder Wohlverhaltens- Zeugnisses der Gemeinde jedoch als Thatsache (Entscheidung des H. M. d. I. do 6. Februar 1875 Z. 19544 en 1874) aufrechtstehend, indem sogar eine Irreführung des k. k. . . . veranlasst werden könnte.“

Narodnim meščanom pa tudi ta temeljita in učena odločba nij zadostovala, in pritožeb nij konca ne kraja.

## Domače stvari.

— (Vesteneck contra „Tribüne“.) Presvitli cesar je z Najvišjo odločbo dne 1. t. m. odgovornemu uredniku „Tribüne“ g. Hamanu v znanej Vesteneckovo-litij-skeji pravdi po deželnej sodnji odmerjeno in po najvišem sodišči potrjeno šestmesečno kazen premilostno odpustil. Ta znak Najvišje milosti razveselil bode gotovo vse naše čitatelje.

— (Gospod vitez Schneid) prejel je vsled svoje odpovedi od gosp. dra. Smolke v Lvovu naslednje pismo: „Hochverehrter Herr! Mit lebhaftem Bedauern habe ich Ihr Resignationsschreiben ddo. Landstrass 25. Sept. entgegengenommen. Ich habe mich stets der Hoffnung hingegeben, dass Ihr Gesundheitszustand sich der Art bessern wird, dass wir nicht in die Lage kommen werden, einen so hochgeschätzten Collegen zu verlieren. Wir hoffen aber und wünschen es lebhaft, dass Sie recht bald sich erholt haben werden, sodann aber auch wieder an unserer Seite am öffentlichen Leben theil nehmen werden. Genehmigen itd.“

— („Nemški Schulverein“) osnoval je nemško oziroma ponemčevalno šolo v Pekrji. Ker pa, kakor poroča „Südsteirische Post“, noben spodnje-štajerski učitelj nij hotel prevzeti te judeževske službe, našli so zdaj starega korporala, katerega hote nastaviti kot učitelja. No, korporal-učitelj, to je vsaj kaj novega.

— (Umr!) je dr. Vojteh Majntinger, kr. podžupanijski zdravnik v Karlovcu, 3. t. m. 37 let star. Pokojnik, rodom iz Trebnjega, bil je vrstnik in sošolec Jurčičev in vedno zvest narodnjak. Lahka mu zemlja!

— (Ljubljanska čitalnica) priredi v 22. dan t. m. društveno besedo s plesom.

— (Vabilo.) Jutri v petek 6. t. m. ob 8. uri ima čitalnični zbor pevsko vajo. Gospodje pevci so uljudno vabljeni priti v polnem številu in točno ob 8. uri.

— (Nesreča.) V torek igral se je mali otrok pri vozu, stoječem na Žabjaku, na katerem je bila v trugi šuta. Truga prevrne se na otroka, zlomi mu roko in mu prizadene še druga poškodovanja.

— (Popravek.) Na tržaški razstavi bil je za svoje mlinarske izdelke z bronasto svetinjo odlikovan tudi g. Karol Gallé v Bistri, čegar ime je v zadnjem poročilu po pomoti izostalo.

— (Vrhniška čitalnica) obhajala bode v nedeljo dne 8. oktobra t. l. ob 3. uri popoldne slavnost blagoslovljenja društvene zastave s sledečim sporedom: A. 1. Pozdrav gospoda predsednika. 2. Gospa kumica priveže na zastavo po njej podarjeni trak, potem se privežejo še drugi darovani trakovi. 3. Blagoslovljenje zastave pri ugodnem vremenu na prostem, sicer v cerkvi sv. Lenarta. 4. Zabijanje žeblov. 5. Slavnostni govor govori gosp. državni poslanec Klun, mej katerim izroči predsednik društva blagoslovljeno zastavo zastavonoscu, pevci pa zapojó „Naprej!“ 6. Venčanje tujih zastav, potem pozdravljenje blagoslovljene zastave po zastavah došlih društev. 7. Odhod z zastavami v društvene prostore. Mej posameznimi točkami sporeda svira godba. B. Zvečer ob 7. uri zabava v čitalnični dvorani s plesom, petjem in komičnimi prizori. K večernej zabavi vstopnina 30 kr. Društva, ki se žele udeležiti te slavnosti z zastavami, naj blagovolijo naznaniti odboru svojo udeležitev. K tej slavnosti uljudno vabi odbor. — P. S. Dosedaj sklenila je logaška požarna bramba, logaško bralno društvo in borovniško bralno društvo, da se in corpore z zastavo udeležé te slavnosti. Od družih društev še pričakuje odbor naznanil. V soboto večer ob 1/2 8. uri velika bakljada z godbo. Odbor.

— (Vabilo.) Ker obhaja preljubljeni, visoko spoštovani ud „Savinjskega Sokola“, prečastiti gosp. Anton Žuža, dekan i. t. d. v Laškem Trgu diamantno sv. mašo dne 8. t. m., si štejemo v prijetno dolžnost udeležiti se slovesnega sprevoda, ki se ima vršiti dne 7. t. m. po sporedu, katerega je slavnostni odbor le-sem naznanil. „Savinjski Sokol“ vabi toraj vljudno P. T. častite svoje društvenike, da se mnogobrojno udeležé te redke slovesnosti; kajti, ako hočemo, da se slovenski narod sploh spoštuje, moramo svoje odlično spoštovanje dejansko očitno skazovati zasluženim slovenskim rodoljubom. „Sokoli“ (v polnej društveni opravi), kolikor se jih bode moglo zbrati iz Gorenje Savinjske doline, odpeljejo se v soboto dne 7. t. m. ob 8. uri popoldne iz Mozirja; v Žavci bodo postali za kratek odmor, potem se peljejo dalje brez pomude s svojimi prilikami do Laškega. Društveniki iz Šaleške in Spodnje Savinjske doline naj se pridružijo v Žavci ali mejpotoma. V Laškem Trgu stopi „Sokol“ raz voze pri „Horiaku“, zvečer se uvrsti pri slovesnem sprevodu po redu, določenem od slavnostnega odbora; po serenadi se predstavi deputacija „Sokolov“ slavljenemu gospodu A. Žuži, ter mu poda društveno čestitko; potem je zabava pri „Horiaku“. — Mozirje dne 2. okt. 1882. Odbor.

## Meteorološko poročilo.

(Pregled čez pretečeni teden.)

**Barometer:** Stanje barometrovo je bilo v pretečenem tednu precej srednje in sploh le za 1.45 mm. nižje, kot



**Vreme** postalo je v drugi polovici tedna stanovitneje, v prvi je bilo pa še vedno zelo neugodno; teden je imel štiri deževne dneve s 50-05 mm. dežja; največ, 25-20 mm., v sredo; najmanj, 6-25 mm., v torek.

**Pisarna deželne dacarije**  
je od **1. oktobra t. l.**  
na **Rimskej cesti (Gradišče) štev. 9,**  
**II. nadstropje.** (643—1)

**Uhrenfabrikant, Rothenthurmstrasse gegenüber der Wollzeile,  
Wien. (610-3)**  
Pismena naročila se prosijo ter se takoj vestno izvršujejo.

**Razprodaja**  
možke in otroške obleke in ostale zalo  
neizdelanega blaga  
iz Anton Orehek-ove konkurzne mase v čit  
ničnem poslopi v Ljubljani vsak e  
do 15. t. m. pod fabriško ceno.  
V Ljubljani, v 3. dan oktobra 1882.  
Prejemnica konkurzne mase.

**⚡ Svaritev!** Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijinceljske kapljice za želodec morajo imeti v skleniko vtisnena besede: Echte Mariazeller Magentropfen — Brady & Dostal — Apotheke, sklenica mora biti zapečatena z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijinceljske matere božje, mora biti poleg te podobe utisneno sodnijsko spravljeno **varstveno znamenje** in zavoj mora biti zapečrten z našim **varstvenim znamenjem**. Izdelki podobnega ali istega imena, ki némajo teh znakov istinitosti, naj se zavrzé kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučaji takoj naznani, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci. (487—56)